

Ahol a majki remetek éltek

Szekesfehérvárról Komárom felé utazóban az ember ha elhagyja Kőhányáspusztát, a dombokon-dombokon ringatózó erdők között kíváncsian lesi, mikor bukkan fel baloldalt a magányos torony. A torony, amelynek oldalait marja az idő, a templomot mellette már megezte az enyészet. A falak nyoma, a szélvonalak árulkodnak csak afelel, hogy itt valaha épület állt. Nem is akármilyen, hanem hatalmas egyház. Fejér megye határától hajtásnyira észak felől terül el Majk, ez a kedves kis pusztaság, ahol egykor a kamalduli szerzetesek klastroma és települése volt.

Ez a páratlan érdekességű és csodálatosan szép hely nemrégiben még halálra volt ítélve. Két változata fenyegette a végleges pusztulásnak: az egyik az ember által való elhanyagoltságból fakadó enyészet, párosulva a lelkiismeretlen egyének szándékos rongálásával. A másik pedig: szó volt róla, hogy a majki dombok alatt jelentős szénvagyon húzódik, és mivel annak bányászását megkezdik, a felbecsülhetetlen értékű érdekességet le kell bontani.

A Magyar Műemlékvédelem című folyóiratból idézünk: „Hazai műemlékállományunk egyedül alkotása, s a közép-európai barokk építészetnek is egyik sajátos emléke a magyar kamalduli remeteség: a pusztuló sorsában is különös bájt sugárzó majki műemlék-együttes”. Nemesak a magányosan roskadozó torony, hanem körülötte — mint kotlós körül a csibék — az apró remetecellák, valamint az aránylag még épen maradt konvent-épület.

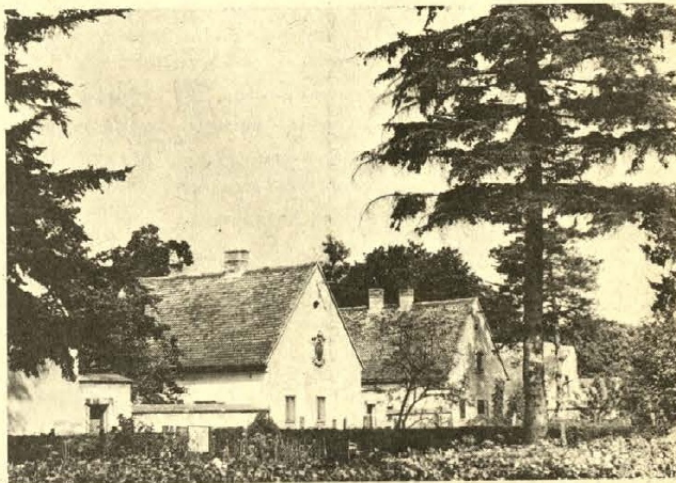
Tizenyolc ház és főiri címer

A majki szerzetes-település története a XIII. századba nyúlik vissza, ebben az időben a premonstréi alapítottak itt prépostságot, amely az egykori római alapítású város, Quirinium romjaira épült. 1388-ban Zsigmond király innen keltezi egyik oklevelét. A premonstréi prépostság a törökidőszak idején teljesen elpusztult, frásos emlékei alig-álig maradtak. A XVIII. század első évtizedeiben Eszterházy József gróf, a terület birtokosa lehetőséget adott a kamalduli remeteknek, hogy Majkon letelepedjenek.

A kamalduli remetek — a rendi előírásoknak megfelelően — külön kis házaeskákban laktak, amelyekben a hálószobácskán és a konyhán kívül 3x3 méter nagyságú kápolna, kéziműhely és kis kert is tartozott. Tizenyolek főpap és főiri család járult hozzá

● Emma néni, Csákvári Gézné nyugdíjas tanítónő 94 évvel ezelőtt született abban a szerzetesi lakban, amelyben ma is él.

● Az' egykori szerzetesi házaeskák, rajtuk az építető főiri család címere.

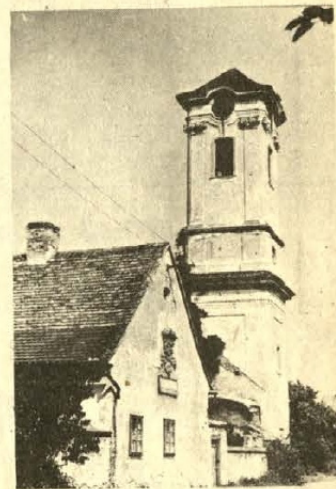
zá az építkezésekhez. A ma is meglevő házakon ott láthatók az alapítók köbe vésett családi címerei: Cziráky, Eszterházy grófok, Sauer grófné, Eszterházy Imre nyitrai püspök és még sokan mások. A kőből faragott címer mindegyike képzőművészeti roremkmű és jeles ismert mester alkotása.

Nem koldulhattak ...

Mivel ebben az időben rendkívül elszaporodtak hazánkban a kolduló szerzetesek, Groll Adolf győri püspök csak azzal a feltétellel engedélyezte a remetek Majkon való letelepedését, hogy a koldulástól tartózkodnak és kizárólag saját munkájukból fognak megélni. Evégből szántottak-vetettek, halastavat gondoztak és kisipari kézimunkával is foglalkoztak.

Mikor meglátogattuk a meglehetősen elhanyagolt, pusztuló helyzetben levő telepet, Barilló Andrásné gondnoknő kinyitotta előttünk a hatalmas konventépület kapuit. Megnézhettük a belülről csodálatosan kiképzett, szinte felbecsülhetetlen értékű freskókkal díszített épületet, amelyben nemrégiben még mezőgazdasági szakmunkásképző iskola működött. Természetesen a rongálás nyomai bőven meglátszanak az épületen, s a feltűnő épségben maradt freskókon is, amelyek a XVIII. század első felében élt leghíresebb festők és szobrászok alkotásai. A remetecellák közül már csak néhányban maradt meg az oltárképek egy darabja, a többi lekapták, lemeszelték az óda betelepített családok.

Mikor II. József 1782-ben a majki remeteséget eltörölte, a

● Csak ez a magányos torony maradt meg a templomból.

telep lakói elszéledtek szerte az országban, az épületek pedig többször gazdát cseréltek. A főtemplom egyházi rendeltetése megszűnt, lebontották, bútorait széthordták. Amiről tudomásunk van: a csodálatos szépművészettel faragott főoltár, szöszék és a sekrestye berendezésének egy-egy része Komáromban, Országyban, Tatán és a váli katolikus templomban található.

Majk megmarad!

Majk részét képezi az egyetemes magyar kultúrkincsnek, páratlan műemléki érdekessége folytán izgatja a szépért és jóért lelkesedőket. Kérdés, mi lesz ennek a jobb sorsra érdemes és — ha jó kézbe kerül az ügy — nagyobbra hivatott telepnek a sorsa?

Dr. Dercsényi Dezső professzor, az Országos Műemlékfelügyelőség igazgatója arról tájékoztatott bennünket:

— Majk megmarad, nem fogják lebontani. Még nem dönt el, hogy milyen művészi vagy idegenforgalmi rendeltetése lesz. A tervben most dolgozunk az illetekkel együtt.

Akár művésztelepet, vagy idegenforgalmi centrumot létesítenek itt, a magyar művészetnek nagy nyeresége lesz, ha a maga nemében páratlan szépségű kamalduli monostort és a szerzetesházaeskákat a nagyközönség előtt megnyitják.

Kép és szöveg: Balogh József

● Márványkávás kút, kovácsoltvas részel.